

Голуб Володимир,
*кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії
початкового навчання Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини, Україна*

Голуб Надія,
*кандидат біологічних наук, доцент кафедри спеціальної
освіти Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, Україна*

**ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
ПРЕДМЕТА «ПРИРОДОЗНАВСТВО»**

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті йдеться про необхідність реформування навчального процесу. Це визначає головну мету діяльності загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів, яка полягає у створенні необхідних умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, формуванні національної свідомості покоління, здатного до самоосвіти [2].

Проблема формування вміння вчитися самостійно є актуальною у школах усього світу. Вона обумовлена зростанням потоку інформації та її швидкою зміною і необхідністю сучасної людини оперативної її опрацювати. У таких умовах перед педагогічними працівниками виникає завдання акцентувати увагу учнів на самостійному відборі інформації та критичному її осмисленні, а також засвоєнні часто не пов'язаних між собою фактів та подій.

Початкова школа повинна не тільки давати учням певну суму знань, а й формувати в них навички самостійного навчання. Для того, щоб учні могли засвоювати необхідні знання, потрібно розвивати їх логічне мислення, навчати виділяти головне у навчальному матеріалі, порівнювати, узагальнювати, характеризувати природні явища, робити висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Цього можна досягти у процесі активної самостійної

діяльності. З цією метою проводяться пошуки таких методів і організаційних форм навчання, які сприятимуть розвитку самостійності учнів.

Самостійна навчальна діяльність молодших школярів забезпечує ефективніше засвоєння навчального матеріалу, якщо її організація має систематичний характер, створює умови для оптимального рівня пізнавальної активності молодших школярів, поєднує репродуктивну і продуктивну діяльність учнів та сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу.

Самостійна робота розвиває зосередженість, цілеспрямованість, уміння логічно мислити, запобігає формалізму в засвоєнні знань та формує самостійність як рису характеру школярів.

З метою з'ясування стану формування навичок самостійної роботи в молодших школярів на уроках предмета «Природознавство» у початковій школі нами був проведений констатувальний експеримент. Він передбачав вивчення досвіду вчителів щодо формування навичок самостійної роботи в галузі «Природознавство». В експерименті взяли участь шість вчителів початкових класів ЗОШ I–III ступенів м. Умань Черкаської області. Основним методами дослідження були спостереження за учнями на уроках, опитування вчителів, аналіз конспектів уроків з природознавства, тестування учнів.

Розвиток в учнів спостережливості відбувається безпосередньо на уроках навчального предмета «Природознавство» [1]. Систематичні, цілеспрямовані спостереження за погодою, сезонними змінами у рослинному і тваринному світі та у праці людей організуються учителем з перших днів вивчення предмета у школі. Особливістю такої діяльності учителя і школярів є те, що на спостереження не відводяться спеціальні години, ця робота проводиться щоденно. У зв'язку з цим у структуру уроку введена хвилинка календаря. На кожному уроці молодші школярі підводять підсумки спостережень у природі за чотирма напрямками: зміни у неживій природі; зміни у рослинному світі; зміни у тваринному світі; особливості праці людей.

Список використаних джерел

1. Гільберг Т. Г. Природознавство : підруч. для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т. Г. Гільберг, Т. В. Сак. – К. : Генеза, 2014. – 176 с.

2.Онишків З. М. Національна доктрина розвитку освіти / Збірник нормативних документів з освіти та виховання / Упоряд. З. М. Онишків. – Тернопіль, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка, 2006. –172 с.